

Communicatie

Ontwikkelgesprek

25 januari 2021

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Verslag van het gesprek.....	3
Introductie.....	3
1. Rubrics	3
2. Student aan het roer?.....	4
3. Sturing en eigen regie in balans	4
4. Uitgesteld oordeel	5
5. Welke stappen kan de opleiding maken?	5
6. Conclusie	5

Verlag van het gesprek

Deelnemers: Theo Koot, Jady Petovic, Arjan van der Helm, Anneke Tielens, Corine Hoppenbrouwers, Marieke Kerpershoek, Cécile Klok, Bo Blanckenburg (allen opleiding Communicatie), Jan van den Hoff (Opleiding Communicatie van de HU), Raoul van Aalst (panelvoorzitter Aequi), Maaïke van Hennik (kwaliteitszorgcoördinator, verslag)

Introductie

De opleiding is dit jaar voor het eerst begonnen met het afnemen van assessments in jaar 4, waarin onder meer de skills worden afgetoetst. Daarnaast is de opleiding bezig met de verdere inbedding van de skills, behorend bij het LOCO-competentieprofiel, in het onderwijsprogramma van alle leerjaren. De opleiding ervaart dit als een zoektocht, een zoektocht die leidt tot interessante discussies.

De vragen die de opleiding stelt aan de peers zijn:

1. Hoe ontwikkel je de skills bij studenten?
2. Hoe maak je de studenten eigenaar van de ontwikkeling van deze skills?
3. Welke niveaus kun je onderscheiden en hoe operationaliseer je deze niveaus?
4. Hoe implementeer je de skills op verschillende, opeenvolgende niveaus, in het curriculum?
5. Hoe en hoe vaak toets je de skills? Praktisch vertaald: hoe toon je aan als student dat je een bepaald niveau van bijv. wendbaarheid, ethisch besef, onderzoekend of reflectief vermogen hebt bereikt?

1. Rubrics

De peers geven aan dat, op het gebied van het niveau, het maken van de rubric, waarin de verschillende skills in het landelijk opleidingsprofiel worden gekoppeld aan de niveaus van Logeion, een startpunt kan zijn. Voor de leesbaarheid kan het helpen om de bestaande beschrijvingen om te zetten naar "gewone mensentaal": (ik moet..., ik kan...). Het is even een klus, maar daarna is het makkelijker om beoordelingsformulieren te maken. In het landelijk opleidingsprofiel staan teksten die je kunt vertalen naar leerdoelen. En die kun je op verschillende niveaus formuleren.

Uiteindelijk moet een student niveau 3 halen en dat is qua complexiteit en zelfstandigheid vrij pittig. Met een rubric kan er niet teveel verwarring ontstaan welk niveau dit precies is.

Als voorbeeld van een skill, die zich lastig laat meten in zelfstandigheid, komt "ethisch besef" ter sprake. De peers geven voorts aan dat je "ethisch besef" ook kunt koppelen aan de skills "verantwoording" of "sensitiviteit" en dan is het weer gemakkelijker om middels de rubric zelfstandigheid aan te tonen.

Voor de assessments van jaar 4 heeft de opleiding studenten portfolio's laten en maken waarin zij reflecteren op hun skills aan de hand van de STARR-methode. Jan geeft aan dit een goede manier te vinden om studenten op het beheersen van de skills te laten reflecteren.

Je kunt de skills in een assessment of portfolio aftoetsen. Maar je kunt ze dus ook verwerken in het onderwijs. Je wilt de skills terugzien in gedrag van de student in een beroepssituatie.

2. Student aan het roer?

De peers stellen de vraag of en zo ja waarom de opleiding van tevoren wil bepalen wat de student moeten kunnen laten zien. Waarom laat je de student dit niet zelf bepalen? De student aan het roer: wat houdt deze skill in? Waar leer ik dat? Hoe kan ik mijzelf uitdagen? Wat laat ik zien om aan te tonen dat ik het beheers? Dan hoeft de opleiding minder hard te werken. Steeds meer opleidingen kiezen voor deze aanpak.

Ten tweede menen de peers: hoe goed kun je je skills onderbrengen in een rubric? Is "wendbaarheid zijn" altijd knapper dan "je niet wendbaar opstellen"? Kan een student meer of minder ethisch zijn dan een ander? Kun je ethisch handelen goed onderbrengen in niveaus? De opleiding reageert hierop met de opmerking dat dat waar is, maar dat het er bij het aantonen van beheersing in niveaus vooral om gaat dat de student op een bepaald niveau van zelfstandigheid en complexiteit kan omgaan met een situatie waarin wendbaarheid, of ethisch besef een rol spelen.

Is het mogelijk om een student zelf te laten bepalen wat hij moet beheersen? De opleiding vraagt zich af in hoeverre een student in staat is om te beoordelen wat hij moet kunnen en of hij het op voldoende niveau doet. Met name in jaar 1 en 2 kan dit wat veel gevraagd zijn.

Je kunt ervoor kiezen om de student te helpen om aan het begin van het jaar of van de module, zijn individuele leerdoelen op het gebied van de skills, SMART te formuleren. Aan het einde van de module of het jaar kan de student hierop dan reflecteren, bijvoorbeeld met de STAR-methode. Op die manier zou een student ook gerichtere keuzes kunnen maken, die dichter liggen bij diens eigen waarden en situationele inschatting. Een student mag wellicht sommige skills in mindere mate beheersen, zolang hij goed kan uitleggen waarom dat zo is of kan aantonen dat hij dit compenseert met andere skills. Uiteindelijk is het altijd aan de docent om te bepalen of dit acceptabel is voor het eindniveau. De skills zijn namelijk altijd gekoppeld aan de professionele context en om die reden kan een docent redelijk geobjectiveerd de skills van de student toetsen.

De student is zelf verantwoordelijk voor zijn eigen leerproces en het behalen van zijn eigen leerdoelen. Daarbij past het om de student zelf de regie te geven over hoe hij de betreffende skills denkt te gaan bereiken. Portfolio-onderwijs met toetsing in een assessment bevordert dit.

3. Sturing en eigen regie in balans

De opleiding Communicatie heeft echter een vrij traditioneel curriculum. De opleiding is sterk aanbodgericht en sturend. Aan de andere kant wil de opleiding dat de student regiehouder is van zijn eigen leerproces. Hoe brengen we dit in balans?

De peers geven aan dat dit kan. Er wordt een voorbeeld genoemd van een kunstopleiding die hier een oplossing voor heeft gevonden. Zij bleven sterk aanbodgericht met hun onderwijs. Aan het begin van de opleiding werd elke student gevraagd zich te verhouden tot de leerdoelen en zelf een pad uit te zetten hoe hij deze doelen dacht te gaan bereiken. Elk half jaar gaf de student in zijn portfolio de tussenstand aan op alle gebieden. Als er op bepaalde vlakken zaken niet goed liepen, dan belemmerde dit niet meteen de voortgang van de student, totdat de achterstand eventueel dusdanig werd, dat de student pas op de plaats moest maken. Hij werd hierin begeleid.

De opleiding stelt hier opnieuw de vraag in hoeverre een student op 18-jarige leeftijd deze regie al kan nemen. De ervaring van de peers is dat de studenten dat, na een aanlooptijd van ongeveer een half jaar, heel goed kunnen. Er moet wel ruimte zijn in het curriculum om dit te faciliteren. Qua zelfstandigheid in jaar 1 en jaar 2 minder kan worden verwacht van de student op dit gebied, maar in het derde en vierde jaar moeten studenten deze regie wel degelijk kunnen nemen. Gedurende het eerste blok kun je de

studenten op weg helpen in een gesimuleerde praktijkcontext. Je kunt studenten laten werken in kleine leerteams, waar de studenten het hele jaar mee samenwerken. Op die manier voelen ze kleinschalig de verbondenheid en stimulans om aan het werk te gaan.

4. Uitgesteld oordeel

De manier van beoordelen helpt de student hierbij: Je gaat van een beoordelingscultuur over naar een feedbackcultuur. Want de feedback helpt de student bij het houden van regie over zijn eigen leerproces. Een aantal van de onderdelen waarop feedback is gegeven verzamelt de student in een portfolio en pas dan geeft de docent een (uitgesteld) oordeel. Dat gebeurt dan met een o/v/g, waaraan vanzelfsprekend op de achtergrond een cijfer gekoppeld is. De peers geven aan dat uitgesteld oordeel, in hun ervaring, meer studierendement heeft opgeleverd bij studenten. Uitstelgedrag is heel menselijk, maar het leert de student ook plannen.

Uitgesteld beoordelen is iets anders dan een uitgestelde toets. Je kunt tussentijds formatief toetsen om de student te stimuleren om aan het werk te gaan, zonder dat hij alleen maar werkt voor de toets. Als je formatief toetsen goed inzet en het gebruikt om vast te stellen waar de student kennis ontbeert, is dit een krachtig didactisch middel.

De peers merken langs de lijn van het uitgesteld oordeel aanvullend op dat je in de toetsing nog verder kunt gaan: de student ontvangt per periode maar twee cijfers: één voor de body of knowledge, één voor het beheersen van de skills. Dit zou studenten en docenten kunnen helpen om vakken in het groter geheel te plaatsen.

Een taaldocent geeft aan dat zij het mooi zou vinden als in de schrijflijn elke student een schrijfcoach heeft, die de student helpt met het schrijven van stukken die in een portfolio worden opgenomen. Eens per half jaar wordt dit portfolio beoordeeld. Op die manier ontvangt de student die het nodig heeft meer coaching dan de ander.

5. Welke stappen kan de opleiding maken?

De opleiding hoeft niet het hele curriculum op zijn kop te gooien, maar kan wel stappen gaan nemen op het gebied van toetsing. Jan geeft aan dat een andere manier van toetsen een slimme invalshoek is: de visie op toetsing, waarbij de zelfstandigheid van de student centraal staat, zou voor grote verandering kunnen zorgen. Kennistoetsen hoeven niet summatief, formatieve toetsen met feedback zorgen voor veel meer regie bij de student. Als een student bij formatieve toetsen slecht scoort, dan heeft hij in zijn portfolio wel iets uit te leggen.

Deze manier van toetsen is ook een kans om de student al vanaf jaar 1 veel meer in zijn beroepscontext te plaatsen, omdat hij de toetsen niet als op zichzelf staand zal zien. Als connectcoach kun je het dan ook hebben over het portfolio van de student, als extra dimensie in de studiebegeleiding. De student neemt aan het einde van de opleiding een portfolio mee, waarin hij zaken waar hij trots op is kan gebruiken bij de start als professional.

Een top van de peers: Pas de Tuning-systematiek toe: een systematiek om leeruitkomsten te formuleren en om voor een student duidelijk te krijgen wat er van hem verwacht wordt.

6. Conclusie

De opleiding merkt concluderend op dat het gesprek met mensen van buitenaf heel verhelderend was en veel nieuwe inzichten heeft gebracht. Het zal een uitdaging worden om er stappen in te maken en op die manier het traditionele curriculum wat te moderniseren. Redenerend vanuit toetsingsperspectief zijn er mogelijkheden om skills goed in het programma onder te brengen. Dit is een kans om de opleiding, die toch al

veel moet aanpassen vanwege het onderwijs op afstand, zich verder te laten ontwikkelen richting toekomstbestendig onderwijs. Het team merkt op ervoor te moeten waken dat dit niet te snel gaat en dat dit zorgvuldig en met het gehele team wordt opgepakt. Daarnaast mogen we niet vergeten dat er al heel veel is binnen de opleiding: er is al een mooie, sterke basis om op verder te bouwen.

Hogeschool Leiden

Zernikedreef 11
2333 CK Leiden
Postbus 382
2300 AJ Leiden

 071 - 518 88 00

 info@hsleiden.nl

 hsleiden.nl

 facebook.com/HSLeidenNL

 twitter.com/HSLeidenNL

 linkedin.com/company/hogeschool-leiden